

ne; ce fait a troublé certains anthropologistes, qui mirent en doute leur authenticité. Nous sommes d'avis que ces deux crânes appertinent à l'âge pré-moustérien, car la filiation du Paléolithique moyen à l'Européen moderne est tout à fait logique. La race néanderthalienne et sa civilisation se sont éteintes dans un cataclysme; mais, sans doute, quelque part, en Eurasie, et à la même époque que l'homme de Krapina, vivait l'ancêtre de l'«homme europaeus», déjà supérieur physiquement et intellectuellement. L'homme néanderthalien a dû disparaître, de par la loi de la lutte pour l'existence, de la même manière que les Peaux-Rouges des États-Unis». (N. Županić, Les premiers habitants, des pays Yougoslaves. Ethnologie paléolithique et néolithique de l'Illyricum, pag. 12—13. Extrait de la Revue Anthropologique, Paris 1919). Teh nazorov, o izvoru moderne človeka in njegovem odnosu do neanderthalca in drugih fosilnih in nefosilnih človeških fel se drži podpisani še danes. (N. Županić, Paleolitsko ljudstvo na tlu Južnih Slovena. Narodna enciklopedija, III., str. 331 do 335).

N. Županić.

B. Škerlj, Menarha pri Slovenkah. (Zdravniški Vestnik, II., 3). Ljubljana 1930.

Na osnovi 506 opazovanj je avtor izračunal, da nastopa menarha pri Slovenkah s 14 leti 4 m. in 24 d. Razteznost dobe za prvo pojavo menstruacije obsega 12 let, in to od 9. do 20. leta. Najčesče je nastop menarhe vezan za 14. leto življenja (21.35%). V posameznih srezih bivše ljubljanske oblasti se pojavlja menarha na sledeči način: Črnomelj — 13. 67 let, Logatec — 13.69, Ljubljana mesto — 13.84, Kranj — 13.92, Litija — 14.08, Novo mesto — 14.63, Ljubljana okolica — 14.73, Radovljica — 14.74, Kočevje —

15.00, Krško — 15.00, Kamnik — 15.07, Brežice — 15.67. Izgleda, da se spolna zrelost pojavlja najprej pri Belokranjcih, za kar morda govori tudi to, da so se pred sto leti zelo zgodaj možile. Takó n. pr. je župnik Ivan Šašelji utrdil na osnovi zapiskov v matrikah adlešičke župnije ob Kolpi, da je bila l. 1799. poročena Ana Veselič stara stoprav 12 let; l. 1796. se je omožila Ana Jaklič in l. 1800. Kata Rožman s 13 leti. V desetletju 1791. do 1800. je bilo 5 ženinov in 5 nevest starih po 14 let; 14 ženinov in 18 nevest po 15 let in 26 ženinov in 26 nevest po 16 let. V desetletju 1801. do 1810. pa 2 ženina in 2 nevesti s 14 leti; 4 ženini in 4 neveste s 15 in 10 ženinov in 14 nevest s 16 leti. V desetletju 1811. do 1820. pa ni več nobenega ženina, in ena sama nevesta s 14 leti.

N. Županić.

† Dr. J. W. Fewkes. 31. maja t. l. je umrl v mestu Forest Glen ameriški etnolog dr. Jesse Walter Fewkes v 79. letu svoje starosti. Dr. Fewkes je napisal obsežne studije o folkloru in življenju Indijancev na jugozapadu Združenih držav. Proslavil se je na biološkem in na etnološkem polju. Opisal je med drugim tudi kačje plese, običaje in vero Hopi Indijancev in drugih indijanskih plemen ter zbudil zanimanje ameriškega občinstva za stare indijanske civilizacije.

Bil je prvi, ki je uporabil fonograf za fiksiranje indijanske godbe. V letih 1891. in 1894. je vodil arheološke ekspedicije v Arizono. Od leta 1895. do leta 1918. je bil predstojnik urada za ameriško etnologijo pri Smithsoniani Inštituciji.

Rodil se je 14. novembra 1850. v Newtonu (Mass.). V sedemdesetih letih

¹ I. Šašelji, Zgodovina adlešičke fare na Belokranjskem, str. 12. (Zgodovina farã ljubljanske škofije, IV. izdaja A. Koblar). Ljubljana 1887.

je študiral na harwardski univerzi in je bil tam učenec velikega naravoslovca Louisa Agassiza. Študiral in delal je tudi v Lipskem, v Napolju in v Franciji. Na svojih znanstvenih ekspedicijskih je proučeval avtohtone naseljence v Zapadni Indiji, na obali Mehikanskega zaliva, jamsko kulturo na Trinidadu in na Malih Antilah, v zadnjih letih pa tumule v Floridi in Južni Carolini.

B.

Етнографічний Збірник видає етнографічна комісія науцнаго товариства імени Шевченка, Т. XXXIX.—XI. Narodni pisni z Galickoj Lemkivščini. Teksti i melodii. Zibrav, uporadkuvav i pojasniv dr. Filaret Kolessa. V Ljvovi 1929.

Ukrajinska ljudska glasba loči v sebi dva velika glasbena dialektata, namreč večjega in enotnejšega vzhodnega, pa manjšega in bolj diferenciranega zapadnega. Gre za razliko med glasbo Huculov, Bojkov in Lemkov, pa Volinijcev, Podolijcev in drugih plemen z ukrajinske nižine.

Dr. Filaret Kolessa je izdal veliko knjigo v veliki osmerki, broječo 470 strani s 624 enoglasno notiranimi melodijami in ravno tolikimi besedili. Spredaj je še 82 strani s pojasnili in ukrajinsko in nemško znanstveno analizo lemkijskih pesmi. O rezultatih dr. Kolessinih raziskavanj naj bo tu podan majhen referat.

Meje lemkijskega glasbenega dialektata sovpadajo z mejami jezikovnega dialektata na obeh straneh Karpatov na zapadu od gornjega Sejana in Tsiroke do gornjega Poprada in Dunajca, skoro do Tatre.

Vsem ukrajinskim glasbenim dialektom so neke točke skupne, te se kažejo posebno v najstarejših obrednih pesmih, dočim se novejša pesmi stilno že močno razlikujejo. Zapadne melodije kažejo še različne arhaične

znake in močno enostavnost. Imajo kratke strofne oblike, prost ritem in recitativ, pri katerem preide melodija tupatam v prost rubato ali celo parlando. Melodije imajo majhen ambitus (kvarta, kvinta, seksta) in kažejo preostanke starih cerkvenih tonov, ki še nimajo jasne tonalnosti. Diči jih množina melodične ornamentike, večjih intervalnih skokov ne poznajo, konture melodij niso jasno obrisane. Durske in molske melodije so strogo ločene, le v novejših pesmih se dobe prehodi v paralelne tonske načine. Molske melodije kažejo često kromatizirane intervalske postope (zvečana sekunda in kvarta; zmanjšana kvarta), tudi se pojavljajo tako zvani nevtralni intervali kakor v netemperiranem tonskem sistemu.

Vzhodnje melodije so manj primitivne: rabijo večji ambitus (oktava, celo decima), večje intervalske skoke, določno profilacijo in so točno taktično opredeljene. Dur in mol sta povsem izrazita, periodizacija določna in forme so arhitektonski zaključene. To je vsekakor znak višje kulturne stopnje.

Pri urejevanju melodij se je dr. Kolessa posluževal Krohn-Bartokove metode, ki temelji na metrično-ritmičnih značilnostih melodij, na njih kompozicionalni strukturi in na kadenčnih odnošajih melodijskih vrstic.

Snovno se dele lemkijske pesmi v ritualne, duhovne, balade in romance, uspavanke, fantovske in deklishe, ljubezenske, v one, ki opevajo izgubo deštva, usodo žen in zakoncev, pesmi sirot, vojaške pesmi, pesmi izgnancev, šaljive, frivolne in pijanske pesmi i. dr.

Lemkijske pesmi očitujejo dvodelne ritmične vrste in njih modifikacijo, melodijske strofe iz po dveh tridelnih ritmičnih vrst ter njune modifikacije, dalje strofe iz dveh, večinoma izoritmičnih štiridelnih vrst sestavljene, ki